

Prutký, Čeněk

[Zalesskij, Nikolaj Nikolajevič. Etruski [i.e. Ětruski] v Severnoj Italii]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1961, vol. 10, iss. E6, pp. 293-294

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109006>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

na místě větší pečlivost v překladatelské i ediční práci. Přece však musíme uvítat již samu skutečnost, že jsme se dočkali slovenského vydání této knihy, a ocenit, přes naznačené výhrady, iniciativu i práci překladatelčinu.

Jana Nechutová

Ivan Hášek, Staroúnětické pohřebiště v Dolních Počernicích u Prahy, Fontes archaeologic Pragenses, Vol. 2, Praha 1959, 49 stran, 4 obr. + XXVIII fototabulek.

Ve snaze zpřístupnit odborné veřejnosti nálezové soubory z bohatých fondů našich sbírek, zejména sbírek Národního musea, přistoupilo prehistorické oddělení NM, péčí J. Neustupného, k vydávání v záhlaví citované edice. Její druhý svazek nyní přináší po R. Turkové práci se slovenskou tematikou shrnující publikaci před mnoha léty prokopaného staroúnětického pohřebiště v Dolních Počernicích. Hlavní textová část, obsahující vedle základního hodnocení nekropole též popisy hrobů a materiálu, je podána v angličtině, obsáhlé výtahy jsou dále v češtině a ruštině. Obrazová část svazku reprodukuje vesměs dobrými fotografiemi jak snímky pohřbů z výzkumu, tak vlastní materiálový fond — keramiku.

V textové části shrnuje autor historii výzkumu (1933—1935). Bezpečně je zachyceno 77 hrobových celků, mnoho hrobů bylo dále zničeno, takže pohřebiště je vůbec největší z dosud známých. Statistické vyčíslení některých údajů (poloha pohřbů, orientace, stupeň skrčení, počet milodarů a jejich poloha) přispívá k celkové přehlednosti a rychlé orientaci v poměrech na lokalitě. Rozbor keramiky je v intencích edice velmi stručný, takže jistě především z tohoto důvodu není v práci řečeno nic k ožehavé problematice vzniku únětické kultury, resp. k poměru kultury zvoncovitých pohárů ke kultuře únětické. Tyto otázky jsou u nás příležitostně stále otevírány, někdy i celkem okrajově, aniž je přinášeno něco pozitivního k jejich vyřešení. Takto se autor vystříhal případných mylných závěrů, přinášeje však důležitou stavební součást k jejich konečnému formulování.

Pohřebiště je datováno na základě typologie keramiky do „mladšího úseku starší fáze únětické kultury“.

Vladimír Podborský

N. N. Zalesskij, Etruski v Severnoj Italii. Izdatelstvo Leningradskogo universiteta. 1959. Stran 116.

Zalesského práce je věnována jednomu z nejzajímavějších, avšak dosud ne zcela probádaných problémů dějin předřímské Itálie, totiž původu Etrusků a jejich hospodářských a kulturních vztahů v Pádské nížině v VII. — V. stol. př. n. l.

Svou knihu autor rozdělil na dvě části. V úvodní kapitole první části (str. 5—12) autor zkoumá názory proslovené již dříve o původu Etrusků a o nejstarším osídlení severní Itálie. Teorii o severním původu Etrusků se již před časem — jak známo — podařilo vyvrátit, avšak obě zbývající hlavní teorie (teorie o příchodu z východu a autochthonní) mají ještě své zastánce. Autor autochthonní teorii odmítá. Snad tuto otázku osvětlí ještě více další archeologické vykopávky. V kapitole o antické tradici (str. 13—32) rozebírá autor kriticky zprávy antických spisovatelů (Polybios, Varro, Diodoros, Livius, Dionysios Halikarnasský, Plinius aj.), které se nějakým způsobem dotýkají daného tématu. V předposlední kapitole (str. 35—51) je uvedeno přes padesát, většinou náhrobních nápisů, dříve již nalezených v severoitalských městech. Ty obsahují z valné části jen etruská jména. V poslední kapitole první části (str. 52—75) jsou popsány památky materiální kultury ze severní Itálie. Zvláštní pozornost věnoval autor zejména posledním archeologickým výkopům (1952—1954) ze starověkého města Misa (nebo Misna) nedaleko nynějšího městečka Marzabotto.

V první kapitole druhé části (str. 76—79) se autor stručně dotýká otázky nejstaršího osídlení

severní Itálie a styků Etrusků s pádskou oblastí. Ve druhé kapitole (str. 80—84) se zabývá etruskou kolonizací severní Itálie a jejím datováním. Další dvě kapitoly (str. 85—108) pojednávají o svazku dvanácti etruských měst v pádské oblasti, jejich politickém a vojenském zřízení a hospodářském životě. Poslední kapitola (str. 109—114) je věnována vpádu Galů do pádské Etrurie. Ten klade na základě zpráv starých autorů a archeologických památek stejně jako většina současných badatelů (M. A. Navarro, P. Ducati, F. Altheim aj.) do konce V. a počátku IV. stol. př. n. l.

Předností Zalesského knihy je to, že se pokouší zevšeobecnit všechny dosud nahromaděný materiál a neomezuje se jen na jeho interpretaci. Uvedená práce je částí většího celku. z něhož již byly některé partie publikovány (viz zvláště VDI, 1951, 1) a je dosud prvním pokusem v tomto směru. Lze se jen těšit na další část práce, o níž autor v předmluvě knihy hovoří.

Čeněk Prutký

Německé Corpus vasorum antiquorum, s jehož vydáváním se začalo r. 1938 (srov. Český časopis filologický I, 1942/3, 172 n.), vzrostlo již na 14 svazků. Poslední svazek CVA **Deutschland**, Leipzig, Archäologisches Institut der Karl-Marx-Universität, Band I redigoval *Herbert Koch*. Zpracoval *Werner Müller*. (Akademie Verlag, Berlin 1959. 59 stran, 53 tabulek in 4°, 45 DM.)

Je to původem sbírka učebná, jež má zajímavou historii, jak se doví čtenář z předmluvy W. Müllera, neboť se o její budování zasloužili význační němečtí archeologové 19. stol., jako W. A. Becker, E. Gerhard, O. Jahn, J. Overbeck, F. Studniczka, a mnohé exempláře jsou z pozůstalosti F. Hausera, H. Schliemann a E. P. Warrena. Materiál sbírky, jež za poslední války utrpěla škody při bombardování města, byl z velké části již dříve uveřejněn, jsou tu však i doklady podrobněji dosud nezpracované.

Je zde publikováno skoro 100 váz, mimo jedno egyptské alabastron vesměs řeckých, z lipské universitní sbírky v chronologickém sledu od kyperských z doby bronzové a železné po nádoby ze 4. stol. př. n. l. Jsou to rozmanité formy váz kyperských (18), v jejichž datování se vydavatel opírá o chronologii E. Gjerstada, atické geometrické (13) s chronologickým řaděním podle P. Kahane, korintské a jejich italské napodobeniny včetně etruských (56), různých forem, mezi nimiž je nejvíce aryballů; při nich se přidružuje M. celkem klasifikace Payneovy. Následují nádoby východořecké ze 7.—4. stol. Pokračování bude v dalším svazku. U každé skupiny je podán soupis hojné literatury, památky jsou pečlivě popsány, u každého exempláře jsou v doprovodném stručném textu uvedeny paralely a bibliografické odkazy. Zvláštní komentující poznámku věnuje (str. 52) vydavatel nápisům v korintské abecedě na fragmentárním krá. éru (tab. 48) a navrhuje korektury v její dosavadní interpretaci. Reprodukce tabulek je bezvadná. Všechny exempláře jsou zobrazeny aspoň ve dvou pohledech, po případě je zachycen některý detail. Význačné kusy, kterých není mnoho (např. tab. 29, 39, 41/42, 43/44) jsou podány v několika záběrech, takže lze je dobře studovat i z obrazu. Snaha o hospodárnou výplň tabulek patrně způsobila, že se ocitly nevhodně vedle sebe výtvořily ze vzdálených období (tab. 10, 12, 24). Připojen je seznam motivů, stylových skupin, nápisů a nalezišť.

Gabriel Hejzlar

Olvija. Putěvoditel po raskopkam i muzeju. Akademija nauk ukrajinskoj SSR. Institut archeologii. Kiev, 1959. Str. 80, cena 80 kopějek.

Olbia, miletská osada založená v 6. stol. př. n. l. při limanovitém ústí řeky Bugu, jejíž zřícené zbytky u dnešní osady Parutino jsou státní rezervací, byla soustavně zkoumána s přestávkami od r. 1901. Výsledky archeologického výzkumu místa byly postupně publikovány časopisecky a shrnuty i v poslední době v monografickém zpracování r. 1951 (L. M. Slavin, Drevnij gorod